

350.

Na osnovu člana 13 st. 2 i 3 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu* ("Službeni list CG", broj 34/14) Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je

PRAVILNIK
O MJERAMA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU PRI KORIŠĆENJU OPREME
SA EKRANIMA*

("Službeni list Crne Gore", br. 016/16 od 08.03.2016)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se mjere zaštite i zdravlja na radu pri korišćenju opreme sa ekranima.

Član 2

Odredbe ovog pravilnika ne primjenjuju se na:

- vozačke ili kontrolne kabine u vozilima ili mašinama;
- računarske sisteme instalirane u transportnim sredstvima;
- računarske sisteme koji su prvenstveno namijenjeni za javnu upotrebu;
- prenosne računarske sisteme koji se ne koriste stalno na radnom mjestu;
- kalkulator, fiskalne kase i drugu opremu koja ima male ekrane za prikazivanje podataka ili mjera koje su neophodne za neposredno korišćenje te opreme; i
- pišaće mašine sa ekranom.

Član 3

Oprema sa ekranima je oprema sa alfanumeričkim ili grafičkim ekranima, bez obzira na način prikazivanja.

Radno mjesto, u smislu ovog pravilnika, je prostor u kojem zaposleni najmanje četiri sata dnevno koristi opremu sa ekranima koja može da bude snabdjevena sa tastaturom ili drugim uređajima za unos podataka i/ili programom, pomoćnim djelovima i uređajima uključujući periferne jedinice kao što su disketni pogon, telefon, modem, štampač, držač dokumenata uključujući radnu stolicu, radni sto ili radnu površinu i neposrednu radnu okolinu.

Član 4

Poslodavac treba da obezbijedi zaposlenom da se svakodnevni rad na opremi sa ekranima periodično prekida odmorima ili promjenama radnih aktivnosti koje smanjuju opterećenje očiju i vida.

Ukoliko ne postoji mogućnost prekida i promjena radnih aktivnosti u smislu stava 1 ovog člana, poslodavac treba da zaposlenom, u zavisnosti od težine radnih zadataka i opterećenja očiju i vida, tokom svakog sata rada obezbijedi odmore u trajanju od najmanje pet minuta i organizuje vježbe rasterećenja.

Član 5

Poslodavac treba da projektuje, izabere, naruči ili prilagodi programsku opremu i obezbijedi obavljanje poslova pri kojima se koristi oprema sa ekranima, tako da:

- program odgovara namjeni poslova;
- program bude lak za upotrebu;
- je zaposlenom obezbijedena povratna informacija o njegovom radu;
- su oblik i brzina davanja informacija prilagođeni zaposlenom; i
- su primijenjeni principi ergonomije programa, a naročito u pogledu obrade podataka.

Član 6

Bliže mjere zaštite i zdravlja na radu pri korišćenju opreme sa ekranima date su u Prilogu 1, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 7

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

*U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva Savjeta 90/270/EEZ od 29. maja 1990. godine o minimalnim zahtjevima za zaštitu i zdravlje na radu pri korišćenju opreme sa ekranima.

Broj: 170-17/16-4

Podgorica, 3. marta 2016. godine.

Ministar,

Zorica Kovačević, s.r.

Prilog 1

MJERE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU PRI KORIŠĆENJU OPREME SA EKCRANIMA

1. KORIŠĆENJE OPREME SA EKCRANIMA

1.1. Ekcrani

- 1.1.1. Udaljenost ekrana od očiju zaposlenog ne treba da bude manja od 500 mm, ali ne tolika da zaposlenom stvara smetnje pri čitanju podataka sa ekrana.
- 1.1.2. Karakteri na ekranima treba da budu dobro definisani i jasno uobličeni. Karakteri, razmaci između karaktera i redova treba da budu dovoljno veliki, da mogu da se razlikuju bez napora, ali ne preveliki kako bi tekst bio pregledan.
- 1.1.3. Slika na ekranima treba da bude stabilna, bez treperenja ili drugih oblika nestabilnosti. Frekvencija osvježavanja slike na ekranima treba da bude najmanje 75 Hz za CRT ekrane i 60 Hz za LCD ekrane.
- 1.1.4. Svjetlosna jačina karaktera i/ili kontrast između karaktera i pozadine treba da budu lako podesivi od strane zaposlenog i prilagodljivi uslovima radne sredine.
- 1.1.5. Ekcrani treba da budu podesivi u horizontalnoj i vertikalnim ravnima u skladu sa potrebama zaposlenog. Na radnom stolu ili radnoj površini ne treba da bude predmeta koji ometaju podešavanje ekrana.
- 1.1.6. Posebno postolje za ekrane ili podesivi sto treba da budu obezbijeđeni tako je pravac gledanja u istoj ravnini ili ukošen prema dolje do 20°.
- 1.1.7. Na ekranima ne treba da bude odbljeska ili refleksije koji mogu da smetaju zaposlenom.
- 1.1.8. Ekcrani treba da budu čisti, kako bi slika bila jasna, a tekst čitljiv.

1.2. Tastatura

- 1.2.1. Tastatura treba da bude sa podesivim nagibom i odvojena od ekrana tako da zaposleni može da zauzme udoban radni položaj koji sprječava pojavu zamora u rukama ili šakama.
- 1.2.2. Ispred tastature treba da postoji dovoljno prostora za oslonac šaka i ruku zaposlenog.
- 1.2.3. Tastatura treba da ima mat površinu koja ne izaziva odbljesak svjetlosti.
- 1.2.4. Raspored i karakteristike tastera treba da budu takvi da olakšaju upotrebu tastature.
- 1.2.5. Simboli na tasterima treba da imaju odgovarajući kontrast u odnosu na tastere i da su čitljivi iz predviđenog položaja za rad.

1.3. Radni sto ili radna površina

- 1.3.1. Radni sto ili radna površina trebaju da imaju dovoljno veliku površinu koja ne izaziva odbljesak i da omogućavaju fleksibilan raspored ekrana, tastature, dokumenata i prateće opreme.
- 1.3.2. Držač dokumenata treba da bude stabilan, podesiv i postavljen na način koji pokrete glave i očiju svodi na minimum.

1.4. Radna stolica

- 1.4.1. Radna stolica treba da bude stabilna i da zaposlenom omogućava slobodu pokreta i udoban položaj.
- 1.4.2. Visina sjedišta treba da bude podesiva.

1.4.3. Naslon treba da bude oslonac za cijela leđa, podesiv po nagibu i visini.

1.4.4. Oslonac za stopala treba da bude obezbijeden zaposlenom koji želi da ga koristi. Oslonac za stopala treba da bude dovoljno visok i stabilan, da omogućava udoban položaj stopala i nagib nogu i da nema klizavu površinu.

2. RADNO MJESTO I RADNA SREDINA

2.1. Slobodan prostor za zaposlenog

2.1.1. Na radnom mjestu treba da bude obezbijeden dovoljan slobodan prostor za zaposlenog, tako da mu je omogućena promjena položaja i sloboda pokreta.

2.2. Osvjetljenje

2.2.1. Prirodno i/ili vještaško osvjetljenje treba da bude najmanje 300 luxa i da obezbjeđuje odgovarajuću osvijetljenost i kontrast između ekrana i pozadinskog prostora, uzimajući u obzir vrstu poslova, potrebe zaposlenog i zahtjeve njegovog vida.

2.2.2. Uređenje radnog mjesta i izbor, kao i pozicioniranje vještačkog osvjetljenja treba da budu izvedeni na način da se sprječava nastanak odbljeska ili refleksije.

2.3. Refleksija i odbljesak

2.3.1. Radna mjesta treba da budu uređena na takav način da izvori prirodne svjetlosti (prozori i drugi otvori), prozirni ili poluprozirni zidovi, kao i žarko obojeni inventar ili instalacije, oprema i zidovi svijetlih boja ne stvaraju direktni odbljesak i/ili refleksiju na ekranima.

2.3.2. Prozori treba da imaju odgovarajuće zastore (kapke) za sprječavanje ulaska sunčeve svjetlosti na radno mjesto ili u prostor, tako da ne ometaju rad.

2.3.3. Ekran ne treba da budu okrenuti prema izvoru ili od izvora svjetlosti, u protivnom su potrebne posebne mjere protiv refleksije i odbljeska.

2.4. Buka

2.4.1. Oprema sa ekranima ne treba da bude izvor buke koja ometa razgovor ili skreće pažnju. Nivo buke treba da bude u skladu sa propisima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu zaposlenog od rizika izloženosti buci.

2.5. Mikroklima

2.5.1. Mikroklima treba da odgovara zahtjevima za toplotni ugođaj za laki fizički rad.

2.6. Zračenje

2.6.1. Sva elektromagnetna zračenja, osim vidljivog zračenja, u pogledu zaštite i zdravlja na radu, treba da budu svedena na zanemarljiv nivo, u skladu s posebnim propisima.